

Znaczenie przyrody w życiu małego człowieka.

W ostatnich latach bardzo dużo mówi się o ekologii i przywiązuje się do tego większą uwagę, począwszy od segregowania różnego rodzaju śmieci- papier, szkło, itp. Ekologiczne wychowanie, dbanie o środowisko jest znakiem czasu. Ma ono za zadanie zachować środowisko naturalne takie jakie jest, jak najdłużej dla przyszłych pokoleń. Najlepszym okresem do kształtowania takiego zachowania oraz rozwijania postaw ekologicznych jest wiek dziecięcy. Znane jest nam powiedzenie: „Czym skorupka za młodu nasiąknie tym na starość trąci”. W związku z tym, wpajanie dzieciom odpowiednich wartości i zwyczajów związanych z dbaniem o środowisko rozpoczyna się kolejno od środowiska domowego, przedszkola, szkoły, rówieśników oraz mediów.

Edukacja przyrodnicza jest częścią wychowania przedszkolnego. Ma ona na celu zbliżyć dziecko do przyrody, ukształtować właściwy i opiekuńczy stosunek do roślin i zwierząt. Do głównych założeń edukacji przyrodniczej w przedszkolu zalicza się:

- poznanie otaczającej przyrody: roślin, zwierząt, zjawisk oraz procesów przyrodniczych
- ćwiczenie i rozwijanie zmysłu wzroku, kształcenie spostrzegawczości oraz umiejętności obserwowania obiektów i zjawisk
- wyrabianie samodzielności w zakresie dokonywanych spostrzeżeń i obserwacji
- kształtowanie logicznego myślenia poprzez szukanie wzajemnego związku między dostrzeganymi obiektami i zjawiskami, porównywanie ich, uogólnianie, rozumowanie
- budzenie i rozwijanie uczuć estetycznych
- kształtowanie przekonania o konieczności ochrony przyrody
- eliminowanie niewłaściwego nastawienia do obiektów i zjawisk przyrodniczych.

Dziecko poznając świat - rozpoczyna od otaczających je rzeczy i zjawisk, które angażują prawie wszystkie zmysły dziecka różnorodnością barw, kształtów, wielkości, zapachów, dźwięków, procesów i zjawisk, rzeczy i przemian.

Dzieci od najmłodszych lat interesują się przyrodą. Wszystko, co żyje, rusza się, rośnie, wydaje głosy, posiada barwę, jest dziecku bliskie. Jeżeli chcemy przyczynić się do harmonijnego i wszechstronnego rozwoju dzieci – naszych wychowanków, to świadome zwracanie uwagi oraz zbliżenie ich do przyrody pomoże im w odkrywaniu jej piękna oraz w rozumieniu jej znaczenia. Dzieci poznają przyrodę wszystkimi zmysłami i reagują na nią w sposób bezpośredni, czynny, radując się życiem. Każdy inaczej w sposób indywidualny wyraża zachwyty: uśmiechem, podskokiem, okrzykiem, tańcem a nawet śpiewem. Przyroda pomaga w rozbudzaniu nowych zainteresowań dziecka oraz rozwijaniu jego zainteresowań. Wspólne spędzenie czasu podczas rodzinnego spaceru, przejażdżki rowerem, zbieranie różnych darów przyrody są istotne w kształtowaniu pozytywnych stosunków dziecka do przyrody.

Naszym zadaniem jako wychowawców jest zwrócenie uwagi każdego dziecka na bogactwo i różnorodność obiektów, zjawisk, a także przygotowanie określonych hodowli i okazów przyrodniczych oraz wdrażanie go do wnikliwego, aktywnego, emocjonalnego ich spostrzegania i przeżywania. Zadaniem wychowawców i rodziców, jest zbliżenie dziecka do przyrody. Możemy to osiągnąć przez właściwą organizację spacerów, wycieczek oraz prowadzenie "kącika zainteresowań przyrodniczych". Zajęcia te mogą być uzupełniane słownym podawaniem dziecku informacji o przyrodzie przez opowiadanie, wygłaszanie wierszy, czytanie tekstów, śpiewanie piosenek i przeprowadzanie zabaw naśladowczych, których treścią są tematy przyrodnicze. Przy prowadzeniu upraw roślin i hodowli zwierząt,

obserwacji i doświadczeń chodzi o pobudzenie ciekawości i zainteresowań dzieci. Prowadzi to kształtowania umiejętności skupiania uwagi, wzbogacenia spostrzeżeń, kształtowania cierpliwości, aktywizowania do myślenia i wyciągania wniosków, które są niezbędne podczas dalszych etapów edukacji.

Dzieci przedszkolne poznają przyrodę poprzez poznawanie jej za pomocą obrazów, dźwięków, mowy, ale również dzięki bezpośredniemu kontaktowi z jej wytworami bądź zjawiskami.

„Kąciki przyrodnicze” powinna być związane z **wychowaniem** dzieci przez przyrodę, których celem jest:

- zapewnienie kontaktu z obiektami i zjawiskami przyrody;
- propagowanie wiedzy przyrodniczej, podstawowych zasad bezpieczeństwa i zasad higieniczno - kulturalnych;
- umożliwienie kształcenia i weryfikowania pojęć przyrodniczych;
- stworzenie odpowiednich warunków dla kształtowania więzi uczuciowej do przyrody, kraju ojczystego i czynnej postawy wobec jej ochrony,
- kształcenia wrażliwości i odczuć piękna przyrody,
- umożliwienie zdobywania określonych wiadomości przyrodniczych.

Powinny być one przygotowane dla dzieci, rodziców i nauczycieli w celu:

- ekspozycji okazów przyrodniczych np. z lasu, ogrodu, łąki, itp.
- gromadzenia i segregowania różnych okazów roślin
- ekspozycji roślin uprawianych przez dzieci dla celów dekoracyjnych i poznawczych, a także dla konsumpcji własnej i na pokarm dla zwierząt, (np. hodowla fasoli)
- przechowywania urządzeń i środków dydaktycznych, umożliwiających przeprowadzenie obserwacji i doświadczeń oraz uzupełniania wiadomości zdobytych innymi drogami,
- przygotowania dzieci do obserwacji i prac w ogrodzie,
- organizowania samorządnych zajęć indywidualnych lub grupowych,
- przeprowadzania planowanych zajęć dydaktycznych dla wszystkich dzieci określonej grupy wiekowej,
- wymiany myśli i doświadczeń.
- łączenia prac przyrodniczych z rozwijaniem wrażliwości estetycznej oraz umiejętności technicznych dzieci, szczególnie, jeśli w otoczeniu przedszkola jest las, park czy ogród.- kasztany, żołądzie.(Prace, które dzieci wykonują z różnych okazów przyrodniczych są wyeksponowane na wystawce prac na dole przy wejściu, podczas wykonywania takich „dzieł” widać na twarzach dzieci oraz po ich zachowaniu że takie zajęcia sprawiają im wielką radość)

W materiale programowym dla wszystkich grup dzieci w wieku przedszkolnym znajdujemy zalecenie zbierania, gromadzenia i segregowania różnych materiałów przyrodniczych przydatnych do wykonywania pewnych wytworów (szyszki, owoce, nasiona, kawałki kory, gałązki, kwiaty) przyczynia się to do poznawania przez dzieci przyrody, rozwijania ich wyobraźni i estetycznej postawy wobec jej bogactwa i wartości.

Literatura:

1. E.J. Frątczakowie: "Kącik przyrody w wychowaniu przedszkolnym".
2. T. Gołaszewski: "Piękno natury w świecie dziecięcym".
3. S. Szuman: "Psychologia wychowawcza wieku dziecięcego".
4. H. Winder: "O zbliżenie dziecka do natury".
5. „Wielki słownik języka polskiego”, http://www.wsjp.pl/index.php?id_hasla=2711
6. R. Kulik „Edukacja proekologiczna”